

Latweefchu Awises.

Nr. 14.

Zettortdeenâ 6. Aprill.

1861.

Awischnu-sinnas.

Behterburga. 16tâ Merzi Schliffelburgas aprinkl, Stahtsrahta Tschoglokowa dsimti-kandis nahkuschy pee sawa kunga un us sudruba btokhda winnam atnessuschy fahli un maist itt no wiffas firds sawam dsimtam-kungam pateikdami par to leelu mihlestibu un schelastibu, ar to wianus al-lasch mihlejis un apgahdajis, un luhguschy zeen. kungu wianus tapat wehl mihleht un apgahdajt. Arri sawu kungu luhguschy, lai isgahdajocht wehleschanu, arri eet pee pascha Kunga un Keisera, jo to gribboht redseht ar azzim un sawas firdspateizibas isdoht par Winna leelu schelastibu. Scho wehleschanu dabbususchy, 500 semneeki no schy aprinka ar saweem preckschneekem 19tâ Merzi dewusches us Keisera pilli, Keiseram atnessuschy fahli un maist un Keisereenei seodoschu pukluschy. Sudruba btokhda bij ecrakstibts: „Schliffelburgas aprinkis. Sahls un maiste no muischneeku semneekem, kas atlaisti brihwi. Muhsu Keiseram un Tschwam.“ Keiseram fahli un maist eedewuschy jauni semneeku puischy, un Keisereenei pukkes dewuschy semneeku meitas. Ar affarahm azzis semneeki Keiseram pateikuschy apfoholidamees, ka muhschigi paklaufigi un pasemmigi tureschotees. Sawu seewu, dehlu un behrnu behrnu wahrdâ pateizibas isdewuschy. Schelligais Keisers ar laipnigu firdi, ka tebws fanehmis fahli un maist un semneekus usrunnadams pamahzijiis un nu lautini raudajuschy ar karstahm pateizibas affarahm.

Unguru semm. 6tâ Aprill Gistreikeru Keisera weestneeks, Graws Apponis, Dwenes pilfatâ Keisera wahrdâ turrejis pirmo runnu Unguru leelâ landaga un ar to eefahzees schis pirmais Unguru walsts landags, to Keisers teem taggad atkal no wehlejis. Ungureem no wezzu wezzeem laikeem gan allasch bijis tahds walsts landags, un tad arri Gi-

streikeru Keiseri frohnejuschy par Unguru Kehninu, kad atkal jauns Keisers gaddijahs. Bet kad 1848 un 1849tâ gad. Unguru dumpis bijis, tad Unguri ar to pasaudeja scho sawu wezzu rekti, un no ta laika landags wairs naw bijis, nedf jaunais Keisers lizees frohnetees par Unguru Kehninu. Nu tapat atkal notiks. Dwenes pilfatâ eefahkuschy landagu, bet kad ihli jaturr Pestes pilfatâ, ohtrâ Donawas uppes puffe, tad ohtrâ deenâ landagu tuhbdal pahrezhuschy un nu turrehs Pestes pilfatâ. Zerre, ka ar labbu gan istiks, ka Keisers tad liffees Peste frohnetees par Unguru Kehninu. Bet arri irr deesgan tahdu, kas nemeerigi un us kaunu dohma un fakka, ka schee sinnotees ar teem Italiâ, kas karru gribb prett Gistreikereem. Garibaldiis tiklai gaidocht, ka ees Unguru landagâ; ja tur fahli nemeeru, tad schis atkal gribboht usbrukt Weneziai.

Parise. 21mâ Merzi ar leelu gohdu Keisera Napoleona I. truhdus no tahs weetas, fur tee lihds schim lohti isgresnotâ kappâ weetâ stahwejuschy, no-nessuschy jaunâ eetaisita weetâ Inwalidu leelâ banizâ. Keisers Napoleons III. wianu Keisereene un Printschy sahrku arri pawaddijuschy. Arri tur bijuschy zitti no teem isdeeneteem saldateem, kas wehl deenejuschy un karrâ bijuschy nelaika Napoleona I. laika, itt wezzi firmi wibri, jo nu jau buhs 40 gaddi, ka schis Napoleons nomirris. Keisers Napoleons III. ar jitteem no scheem wezzeem saldateem runnajis un wianu kruhtis puschlojis ar gohda krusku. — Sakka ka Napoleona Keisereene eeschoht schinni gaddâ us Jerusalemi Deewu luhgt pee muhsu Kunga un Pestitaja kappâ. — Taisa leelus karrâ-luggus, kas weddihs wehl saldatus us Sihriu. Par to Gulendereem dusmas un Maltas fallâ faktrahj kugus.

Rohma. 80 ratti ar Sardinjeru karrâ-leetahm nahkuschy us pilfatu, ne sinn kalabbad, bet Sprantschu Generals Rohmâ, Gojons naw weh-

lejis eebraukt pilfatâ un teem bijis jabrauz prohjam. Kad praffijufchi, kalabbad nahloht us Rohmu, tad atbildejufchi: gan ne gribbejufchi us Rohmu dohtees, bet apmaldijufchees, usnehmufchi fliftu zekku un tâ tad atnahlfufchi pee Rohmas. — Sakka, ka Napoleons Bahwestu ne afftahfchoht bes paliga un wiina saldati wehl paliffohht Rohmâ, un fuhthoht wehl wairal saldatu, jo pawehlejis wehl us 6 mehnefcheem prowjanti fagahdaht faweem saldатеem Rohmâ. — Relaimigais Rehninfch Pranzis ar faweem peederrigem nu dohfohtees us Baijeru semmi. Ar Sprantschu fuggi eefchoht no Ziwitawedschias Italia us Marselles pilfatu Sprantschu semmê, tad zaur Liones un Strahsburgas pilfatu us Wahzsemmi. — Napoleona I. laikâ winna schwageris Mirats kahdus gaddus no Napoleona bij zelts par Neapeles Rehninu. Kad Napoleona I. spehku 1814 falause, tad ir fchim Miratam bij ja-atstahj Neapeles Rehnina gohda-krehfls. Behjak gan wehl mehginaja atnahft un atkal tur zeltees par Rehninu, bet winnu fanehme un no-fchahwe lâ dumpineeku. Nu wiina dehls Prinzis Mirats, kas pee Napoleona III. taggad Parisê, eekahrojees atkal zeltees par Neapeles Rehninu, raksta wiffadas grahmatas, fuhta fawus draugus us Neapeli laudis tur peerunnahht un famuffinahht, lai zek dumpi un winnu aizina par Neapeles Rehninu. Gaddahs lam labs prahts us dumpi un kas nekad naw ar meeru ar to, kas paschu laiku teem rohâ, un tadeht waldfichanai tur ar fcheem irr kibbeles. Mirats gan islaidis tahdu grahmatu kas sakka, ka winnam waijaga Neapeli buht par Rehninu, bet wiffa pasaulê un ir Napoleons III. par to fauno jahs.

S—j.

Sukkura-bittes.

Bahr bittehm dasch fo istahitiija mihteem lassitajeem Awischi 1858tâ gaddâ Num. 23. 24. 25. 27. 30., — un bischu kohpejeem taggad nu arri fagahdata labba grahmatina, fo fenn kahroja. Bet ne tur ne fche wehl ne sinna ja stahstihht par fawadu gudribu ar bittehm, fo nu jumis isteilfchu.

Kas Rihgâ bijis un zittur Widsemme, warr bnht dabjujis redseht arri sukkura-pabrihki, un lâ tur sukkuru wahra un to fataisa tahdu smukki baltu,

fahdu to pehrl bohtes, un tad arri dabjujis dsirdeht, ka tahdâ pabrihke ne pawiffam taifa scho faldu gahrdumu, bet ka tik to isfkaidro. Jo nefkaidru, gan bruhnu gan dseltanu sukkuru ar luggeem no tahlahm fittahm semmehm atwedd, kas tur pirmâ fataisfichanâ no faldceeu needreem isfpeests un pirmâ fawahrischanâ tâ fawahrihts, tad to peewedd pabrihkehm. *) — Tomehr taggad darra arri zittadi. Us laukeem kohp pa daschahm semmehm, arri Wahzsemme, ir muhsu Kreewu-semme, ballas behtes, kas brihnum faldas. Schahs warr tad paschu semmê fawahriht arri par sukkuru. Tâ tad nu irr arri Bruhschu semmê un Stettines pilfata pee Oderes uppes, ne zil tahku no muhsu juhraz, un no kurrenes ar luggeem brauz us Rihgu, us Pehterburgu, un fur tik gribb. —

Stettinê jaw pa dascheem gaddeem diwas leelas sukkuru-pabrihkes, kas lihds kahdu pahru desmits gaddeem atpakkat to isfkaidrojumu sukkuru nehme no Amerikas leelahm fallahm, — bet no ta laika fahlfufchas sukkuru fataisiht no faldahm behtehm. Schahs pabrihkes stahw stary Oderes uppes un stary leelahm plawahm, rihtpuffê. Tur nu gan aug daschadas labbas bittehm patihkamas sahles fo winnas labpraht apmekle un no kurreahm spindeledamas seedus nemm, — un ne warr brihnotees par to, ka schis tas peemahjotais kahdu pahru bischustrohpu apgahdaja, jo bittehm leels galds bija klahts, pa juhdschm. — Bet ne zil ilgi tad tee masi spahrnoti meddineeki atradde ka ne mas waijadseja dohtees tahku, un pamafam sewim famelleht krahjumu, — jo winnahm bija itt labbâ tumumâ, itt pee rohlas, pilnam kohpâ ta manta, eeksch tahm minnetahm pabrihkehm. Un eeksch fchahm ta jaw fenn gaddeem bija eerasta leeta, ka Zuhla- un Augusta-mehnefchds pabrihku ehlas bija apmekletas no bittehm, kas famannigas fchnohkles buhdamas sinna ja atrast pee-eeschanu zaur durwim, lohgeem, fchfirbahm un zitteem zaurumeem, — un tik, gribbedamas atkal istapt ahra zaur zee-teem lohgeem apstulbotas un ar sukkura-pihfchkeem peelahdetas fawas masas galwinas pee ruhthm padausija. Par fcheem gudreem sukkura-sagkeem

*) Par to warr lassihht arri Latv. Aw. 1837 un Num. 48 un 1839 Num. 27.

eefahkumâ maj ko behdaja, bet tatschu nu sahze jo apdohmigi skattitees us winnu darrifchanahm, kad pa teem taggad pagahjuscheem desmits gaddeem israhdiyahs, ka schahda sagschana bija palikkufi itt par pelnu-darbu. Bittes raddahs til leelâ pulkâ, ka tee pabrihku-strahdneeki bija pat kaweti sawâ darbâ, jebfchu bija arri itt ka sinnatu schahs bittes, ka ne effoht us wehleteem zesteem, un ka winnas tapehz ar saweem dselloneem ne weenu ne aistiffe, un duhre tad ween, kad gribbeja winnahm ko darriht kauna. — Sahze scho leetu nu jo labbi iswahleht, un dabbuta tad sinnaht, ka ne ween dauds fainneeki wisapfahrt sawu pirmaju bischustrohpju skaitli bij wairojuschi lihds desmits- un diwidemits-lahrtigi, bet ka arri ar tahdeem fainneekem kas tahtaki dsihwoja. — bija salihguschees, un sweschu strohpus bija nehmuschi pee sewim lohpschana un ka gannibâ. — Gruhti peemektas pabrihkes luhdse pee teefahm lai winnas glahbj; bet nu us tahdu buhschenu gan ne weens likkumugehlejs ne bija dohmajis, tapehz ir likkumi par to ne bija, — un kad nu arri buhtu gruhti isfchirt, kas zaur paschu kas zaur sweschu strohpju isdarrihts un grehlohts, — tee pabrihku kungi apnehmahs paschi pee sewim teefu spreest un atkautees zeel spehdami. Nedjedami ka lahda ehkâ ko warr aistlehgt, wisstihmi tahdâ, kur gaischums eeschaujahs, — leelaks bischu pulks lohpa, tee laudis aisdarra wiffas durwis un lohpus, un strahdneeks kam fazzihts kas jadarra, nemm sawu weetu ap-palsch lohga kur wisleelaks gaischums, un us ko dohdahs jo wairak tahs bittes kas eelschâ, un no wannas kas pilna ar lohtstu uhdeni, winsch tahs bittes kas pee lohga, aplaista ar dischu muhrneekapinseli, zaur ko tahs eekriht wannâ. Behzal no wannas tahs isfsmell ar spanneem un aineses us fukkura-pannahm un winnas sawahra.

Zaur tam ka reisi skaittija zil bischu bija tahdâ spanni, un tã sinnaja ka bija lahdi pee-zdesmits feschi lihds feschedesmits feschi tuhlfstoschi. — warreja aprehklnaht, zil gan tã pa teem pagahjuscheem gaddeem bittes nonahwetâs. Utradde ka nahk us ween padfmits millioneem katrâ gaddâ, un un no tahm iswahritahm bittehm pelna til dauds fukkura, ka katrâ gaddâ to nolemm us trihsfints

dahldereem. — Bet, kã dohma, tatschu til zettortu woi peektu bischu daku dabbuta rohkas un sawahrija, — tã ka tatschu ta schahde arween wehl leela, ko warr redseht ir no tam, ka tee bischu-tehwi tur apfahrt wehl ne mas ne dohma aistahtees no sawas bischu-turreschanaas. Weenâ paschâ dahrsâ, puhru weetas leelumâ, skaittija pehrn wehl 150 bischu strohpus! —

Ka lapsenes bij arri bischu pulkâ fukkuru laupidamas, to labbi warr dohmaht. S. R.—II.

Sullainis.

Augsts Generalis sudraba-kahsu swehtkus swinneja. No wiffahm mallahm augsti weesti sabrauze, pulks wirsneeku nahze sawu preekfchneeku apfweizinaht, pats Rehninsch sawu adjutanti bija suhtijis, sawu Generali apgohdaht, wiffi winnam un laulatam draugam ar mihlestibu sawas laimes wehleschanaas atnesse. Te arri peebrauz pee durwim branga kareete, islahp nepasihstams kungs un leel peeteiktees pee Generala. Kas tas tahds warreja buht? Tas bija wezs Generala sullainis, kas preekfch 36 gaddeem winna deenesti bij eestahjees, un 14 gaddus ustizzigi kalpojis; tad no Generala gohdam atlaists bij usmettees lahda pilfatâ, un zaur Deewa schehlastibu un pascha deewabihjigu un ruhpiгу dsihwofchenu par baggatu kaupmanni palizzis. Jo Generala deenesti, sawam laizigam kungam kalpodams bij mahzijses, wehl augstakam kalpoht, prohti tam kungam Jesum Kristum, jo kas Tam kalpo, tam wiffa pasfaule un winnas brangumi jau peederr, bes ka wellam wehl wajjaga tahs tam sohliht. Un tã, kã winna frds Deewam bija pateiziga un ustizziga, tã arri pateizigâ prahatã peeminneja wiffu mihlestibu, ko winna kungs tam bija parahdijie wiffu to deenesta laiku, peeminneja, ka Generalis to ikrihts un itwakkarôs pee sawas Deewaluhgschanaas bija aizinajis, un ar sawahm Deewa wahrdu mahzibahm pee Deewa atsifschanaas un Jesus mihlestibas peeraddinajis. Tapehz nu arri bija nahzis sawu wezzu kungu winna gohda-deenâ pateizigi apfweizinaht. Generalis to fanehme ne kã sullaini, bet kã wezzu draugu, peewedde to teem augsteem weeseem gohda istabâ, luhgdams, lai scho sawu wezzu sullaini un draugu ar tahdu mihlesti-

bas-gohdu fanemm, kà tas tam 14 gaddus ustizigà mihlestibà kalpojis, — beidsöht scho sawu wezzu draugu ar teem zitteem weeseem us gohda maltiti luhdse. Bullsten trijds maltite gattawa, wiffi weesi fapulzinati, bet Generals starp weeseem welfi sawu wezzu fullaini melle. Stahjabs wiffi pee galda, un Deewu peeluhgufchi paschà laikà gribb nomestees, kè Generals reds sawu wezzu fullaini jaunà fullaina mundeerinà ais sawa krehfla stahtees. Generals un wehl ohtrés kungs tam sneeds weetu pee galda, bet kaupmans ne peenehme, fagzidams: „Schè irr manna gohda weeta, ais manna kunga krehfla; kà preeksch 25 gaddeem tam esmu kalpojis, tà arri schodeen zittu gohdu ne melleju, kà wianam kalpoht. Un teem kungeem waijadsjeja tam laut wallu, jo tee redseja, ka wiansch weenteessigà firdi runnaja un pateesi sawu gohdu turveja ustizzigà kalposchanà.

Tà nu gan muhsu laikòs wairs ne eet wis: Kalpoht, to laudis fahk tuereht par laumu. Deewam, Jesum kalpoht ustizzigà kalposchanà, tas irr dascham swescha leeta. Gan nahf mihku Deewu basnizà apzeemoht, gan arri nahf to Kungu Jesu pee winna galda apmekleht, bet Deewam un Jesum kalpoht, to ne wiffi ihsti proht, tapehz ka eenehmuschees pasfaulei, mantei, kahrabahm kalpoht; bet tahdu kalposchanu tee nosauz par brihwesstibu. Un tak Apustuls Bahwils mahza (Tit. 2, 11): „Ta Deewa schelastiba kas wisseem zilwekeem pestifchanu atness, irr atspihdejusi, un muhs pamahza, ka meh's to besdeewibu un tahs pasfauligas eefahroschanas aisleegdami, gaddigi, taisni un deewabihjigi dshwojam schinni pasfaulè;“ — un tas Kngs falka: „Kas grehku darra, tas irr ta grehla kalps.“ (Zahn. 8, 44). Kà nu tad Deewam un Jesum ne sinn kalpoht, tà arridsan dauds ne redsam itt ustizzigu kalposchanu laizigeem kungeem. Braffa augstu lohni un mas darba, un pateizibas arri dauds ne atrassi. Bet draugi, man schkeet, tam wezzam fullainim irr taisniba. Kalpoht ne irr kauns bet gohds. Lai wiffu preekschà tam Kungam Deewam kalpojiam Jesus wahrda, wiffu dwehseles un meefas spehku, wiffu dshwofchanu tam nowehlejam tizzibà un mihlestibà, un tad arridsan ta Kunga Jesus wahrda wiffu lai-

ku, spehku, ustizzibu, mihlestibu un pateizibu nowehlejam saweem waldineekem, ikweens sawà kahrta, sawà ammatà, sawà darbà, lai buhtu augsts moi sems. Pee sawa Kunga stahweht lai mums wisseem irr gohda weeta! —y—

Behdas padarra eenaidneekus par draungeem.

Tanni karrà, kur wiffa Wahzsemme, Kreewi un Gulenderi prett Sprantscheem karroja, eekritte pehz kahdas kauschanahs weens Wahzu saldats kahdà bedrè (tahdà, kahdà Zahseps no saweem brachtem eemests tappe 1 Mos. gr. 37, 23), kur leetus uhdens saufsàs semmès krahts tohp. Schinni bedrè arridsan ne bija uhdens, bet — weens Sprantschu saldats, un tas bija jau preeksch Wahzu saldatu tur eekrittis. Gefahkumà kehre ikweens pehz sawu sohbenu, un gribbeja tohs weens ohtra meefàs aprakt; bet winni wehl ihstènà laikà aydohmajahs, un dewe weens ohtram saprast, ka winni gribboht draugi buht, un weens ohtram palihdseht, un katrs sauze sawà wallodà pehz glahbschanas. Weidsöht dshirdeja Wahzu saldati wianu saulschanu, un iswille papreeksch to Wahzeeti; bet kad winni to Spranzi iswille, tad winni to tuhda gribbeja nokant; bet Wahzeetis, kas ar Spranzi tanni bedrè tohpà bija, to ne kahwe, un fazzija: „Kad manni tee Sprantschi buhtu atradduschi, tad schis manni arri buhtu glahbis! Tee zitti liklahs peerunnatees, un pamette to Spranzi dshwu, un buhtu winnu pawissam beihw laiduschi, ja to tik likkumi buhtu wehlejuschi.

J. S.—nb—g.

Behrà leekami wahrdi.

1) Kas pa treppehm gribb uskahpt, tam ar ap-pakscheju kahpeenu ja-eesahf.

2) Beedohschana irr ta labbaka atreebschana.

3) Labba prezze sauz pirzejus.

3) Lepniba eet papreekschu, kauns nahf passak.

—ld.

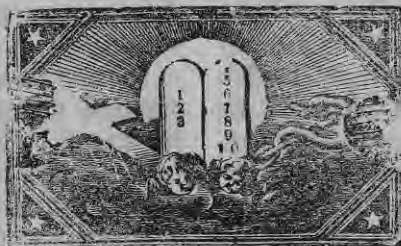
Wihflas.

1) Ko dshwojoht zilweks arween wehl paleel par-radà, ir tad, kad wiansch gribbetu to jo aismakfahf?

2) Kas irr tas, fo wehl japature zeeti, ir tad, kad tomehr jaw effam zittam atdewuschi?

G. F. S.

Brihw drikkseht.

J a n n a s s i n n a s .

Rokinkina. Imâ Janwari Sprantschi islahwufchees ar scho paganu leela Rehnina karraspehku, to uswarrejufchi, 600 nokahwufchi, bet pascham tillai 6 soldati maitati tappufchi. Genaidneeki behgufchi un nogahjufchi us Rehnina leela Ues pilfatu. Sprantschi tohs pahrmahza, ka Kristus tizzigus til neschehligi tur waija un nizzina.

Japana. Schi walsts, kas lihds schim sweschahm tantahm bij leeguse nahkt sawâ semmê un til ween Owendereem wehleja nahkt andeletees (lassi Ufias lantk. isstahstifchana lappâ 91-95) schinns gaddos gan cetaiffjuse draudfibu ar Kreeweem, Sprantscheem, Amerikanereem un zitteem, un wehlejuse teem gan tur andeletees, bet ihsti draugi ne grihb palikt ne-ustizzedama sweschineekeem. — Nu gaddijeos, ka lepnais Gulenderu konsuls Mofs pee Jeddos leelu leela piljata gahjis us jalts bes kahdas wehlefchanas. Nahkuse polizeja tam plinti atnemt, schis ar warru turrejeos prettim, aplam darrijis, plinte sprahguse wakam un 2 polizejas wihrus itt gruhti eewainojuse. Nu to noweddufchi teesâ un Gulenderu weetneeks nospreedis, ka tam jamakfa 1000 dollaru, 3 mehnefchi zeetumâ japaleek un tas janowedd us Ongkonges fallu pee Rihnas juhmal-las, kas Gulendereem peederr. Ar to Japanas laubis til nemeerigi atkal palikufchi, ka Sprantschu un Gulenderu Ministereem no Jeddus bij ja-isbehg, jo Amerikaneru Konsuli jaw irr aplahwufchi un bihstahs, ka ne aplauj ir zittus sweschineekus. Tâ weens aplam lepnâ zilweks daudseem par pohstu warr buht.

Sihria. Arri Turku Keisers nu effoht wehlejis, ka Sprantschu karraspehks wehl 3 mehnefchus warr palikt Sihria un fargahkt kristitus. Gulenderi gan lohti par to kurn, bet ne warr aisleegt.

Spanjeri irr stipri Kattofi. Zaur Deewa wahrdu un zittu kristigu grahmata lassifchenu mahzjufchees daschi Deewa prahtu flaidraki atficht. Schee nu gribbejufchi Ewangeliuma tizzibu peenemt, bet teem to ne lauj. Winnus taggad weetu weetahm eenihd un teem wiffadi gruhti darra. Rab-badsni gan luhgufchi palihdsfibu un aisfargafchenu no Gulenderu waldfchanas, bet schi atbidestuf, ka ne warroht tizzibas deht sweschâ semmê eejaultees.

Sakschu semmê, Drehsdenê, irr lohti leela un gresna Kattofu Rehnina basniza, kas preeksch fints gaddeem no Rehnina Augusta III. zelta, un pee ka 19 gaddus effoht dauds rohkas strahdajufchas, un kas 2 millj. dahlderu makfajohkt. Basnizai jumts irr lihdsens, ka warr par wirku flai-gahkt, un tohrnis 302 pehdas augsts. Gaxe jumta mallahm irr 64 leelas almina biledes no Apustuleem un zitteem swehteem wihreem. Basnizas eekschâ irr 3 dakas, 1 leela un 2 fahnu basnizas, wiffas lohti isgresnotas ar marmora almina bildehm un wiffadu gresnumu. Leelâ basnizâ irr dikti jauka bilde, kas Kristus debbefsbrauffchenu nosihme. Irr lohti warrenas ehrgesles, kas 20 tuhkt. dahlderu makfajohkt, un tur dseed lohti leels un mahzihks dseedataju pulks un spehle leels musihkis lohri.

E. J. S.

Sirfniga luhgfchana no Rihita-Sibirias pehz paliga preeksch teem turp par strahpi nosubtiteem*).

Mihli tizzibas beedri!

Dauds Jums par flahdi buhdamu lohjektu, Zuhsgitgaddus no sawa widdus isstumjeet, un darreet ar

*) Schi grahmata mannim atnahkuse no Rihita-Sibirias Kofmonna mahzitaja ar to luhgfchenu, to eelikt Latweefchu Uwfes un tahs mihlestibas dahwanas fanemt, to Latweefchi eeschelodamees par saweem nelaimigeem brachtem dahwahs. Labpraht fanemfchu. Schulz.

teem mums neluhgtu dahwanu. Bet woi Zuh's arri pasl'htet winnu tabtaku likteni? Bes mitte-schanahs, deenu pehz deenas, leetus laika un tad faule spihd, karstumä un bahrgä augstumä tee fchurp atnahf, un jo wairaf winni schè tuwojahs, jo leelaks paleel tas bars kamehr tee sawä nospreesta weeta notohp. Winnu nabbadsibas manta, flimmibas, fecwas ar atstahstem behrneem, kas no mihlestibas jeb peespeeschanas libds gahjuschi, nahf teem palkaf. Jaunas ziltis peedsinst us ta gaddus garra zella, zitti aiseet pee duffas (nomirft), pirms tee to weetu, kury tee suhtiti tappusch, fasneegusch. Un kas to irr fasneegusch, ka teem pehz eet?

Preeksch ne dauds gaddeem tee tappe us apgabalu no dauds tuhstotfchahm werstehm iskaisiti, un pasudde ta ar laiku bes paliga buhdami tonni leelaka zittas tizzibas un zittas wallodas lauschu pulka, itt ka tee ne buhtu ne pawissam bijusch.

Zaur dauds luhgshanahm un publinu nu irr isdewees, kahda preeksch semmes kohpschanas derriga widda Minusinskas aprinkl, Zeniseiskas Gubernementi, no 1857ta gadda libds schim drufzin wairaf pah 500 Luttera tizzigeem, kas par strahpi no Austruma-semmes Gubernementehm un no Pinnu semmes turp nosuhtiti tappusch, sapulzinahf un tohpä sadabuhf.

Schi sapulzinafchana irr ta weeniga wihse, ka fcheem muhsu nelaimigeem un noschehlojameem tizzibas brahleem dwehsele ir schè wehl warr kohpt, un ka ta pah teem nospreesta strahpe to zittu turp nosuhtitu warr weenada darrita tapt; jo libds schim tee pasaudēja zaur to aisuhtifchanu neween sawu dsimteni, täpat ka tee no Krewusemmes turp noraiditee, bet arri turklaht sawu tehwu walodu, sawu tautas buhschanu un basnizu (tizzibu). Schi sapulzinafchana, to par strahpi aisuhtito Luttera tizzigu, ihpafchäs kolonijas irr lohti waijadsiga, lai muhsu basnizas publinfch buhtu fwehtihfs pee winaas pasuddufcheem behrneem; jo kad fchee nelaimige, ka papreeksch, pa wissu Nihfa-Sibiriu, t. i. us weenu semmes isplattijumu no 150 tuhst. □juhdschm, tohp iskaisiti, tad irr katrs publinfch un katra darbofchanahs no basnizas pufes ittin par welti.

Zannis trihs preeksch muhsu noraiditeem brahleem eerahditas kolonijas dsihwo Werchne-Sujetuka Pinni un kahdi Zggauni, Werchnaja-Bulankä til

Zggauni ween un Nischnaja-Bulankä til Latweeschi.

No teem katru mehnesi fchurp suhtiteem tizzibas brahleem mums pagahjuscha gadda peenahfusch tschetri reis pa 20—26 zilwekeem, un starp fcheem kahdi pamiliju tehwi ar 3—5 behrneem. Gandrihs wiffi fchee nabbaga laudis irr schè atnahfusch pohsta nihkuli un bes paliga. Teem buhs te apmestees, bet winneem wifs truhst kas pee tam waijadsigs. Zil masa un knappa ta pirma apmeschanahs arri buht warr, tad tomehr pee tahs waijaga dauds paliga preeksch jaunas namma-turreschanas eeriftefchanas. Annaku rihkeem un mahju leetahm, sirgam, gohws lohpan — wissam te waijag no jauna peeskappetam un nopeknitam tapt, — mahjas irr jabuhwe — un tad wehl daudseem us pirma plaujama augleem 12—16 mehneschi jagaida.

Zaur mihlestibas dahwanahm, kas mums pa dalkai no Widsemmes, Kursemmes, Zggaunu semmes, ka ir no Pechterburgas, Arkangelskas, Kasanes, Bessarabias un Krimmes peesuhfittas tappuschas, irr libds schim eespehjams bijis, 73 pamiliju tehweem pehz tahs paliga waijadsibas leeluma ar 10—50 rubl. weepalihdscht. Bes tam ir tee muhsu tizzibas brahfi, kas par kalna razzejeem noraiditi tappusch, un kurru dsihwe irr ihfti noschehlojama pohsta dsihwe, irr par gadda dahwanu 50 kap. libds 2 rubl. dabbususch. Bet muhsu krahjums irr taggad istuffchohts, jauna kolonija wehl ne spehj fewim patte palihdschtees, un wehl masaf teem jaun-peenahfufcheem atspaidu doht, knappi pohsta pajuntu. Seemas laika irr 10—20 zilweki masa mahjokli, — masa lambariti no pahrs Oassu leeluma, — fabahfti.

Zaur tam irr karfohns Werchne-Sujetuka iszehlees, un masajai kolonijai draud tahs breefmas — gluschf irmirt, jeb isputteht. Ta rohziha muhsu brihwu draudses lohjeklu, kohpä libds 200 zilweku wiffa Nihfa-Sibiria, irr par masu, ka ta warretu dauds un pastahwigi (arweenu) palihdscht. Tapehz meh's zerribas pilni Zuh's, muhsu tizzibas beedri Widsemme, Zggaunu semme, Kursemme un Pinnu semme, luhdiam, juhfu tizzibu un kristigu prahfu zaur mihlestibas dahwanahm prett Zuhfu par strahpi us Sibiriu nosuhtiteem tizzibas brahleem parahdiht. Zaur to nosuhtifchanu us Sibiriu tee Zums ne warr wairs flahdeht, bet zeefch pa dalkai to

strahpi sawu paschu, bet pa dalkai arri zittu zilweku wainu, jo — fitteet pee sawahm kruhtim — woi dauds naw no teem zaur apeeschanohs un fanahkschanu ar zitteem tahdi palikkuschi? Woi Zuhš ne gribbeet pee winnu atgreeschanas un labboschanas, — ko zaur katru strahpi beidsotht taf gribb isdarriht, — veepalihdseht, un ta weenu dalku Zuhšu paschu parrada, jeb ka Zuhš zaur Zuhšu dshwošchanu sliktu preekschshmi dewuschi, nomakscht? Zuhš warreet us tam palautees, ka Zuhšu dahwanas ne taps pee nezeenigeem ischlehdetas, bet pehz zilwefa labbakas ischkerschanas un taisnibas bruhletas, teem pakrittuscheem un no Zuhšu widdus isstumteem tizzibas braheem par palihdsibu dohtas, lai tee zaur uszihtigu strahdashonu, zaur sfohlu un Deewa wahrdeem sawu dshwi warretu labboht, par derrigeem draudses lohzeekem palikt un brahfa wahrda atkal zeenigi fopt. Zuhšu mihlestibas dahwanu fanemschanas un schurp afschuttschanas deht tohp Zuhšu mahzitaji luhgti; bet Zuhš arri warreet sawas dahwanas paschi tai Ewangeliskai Luttera basnizas - leetu beedribat Zrkutskä suhticht (Adresse: ВЪ СОВѢТЪ ЛЮТЕРАНСКОЙ ЦЕРКВИ ВЪ АРКУТСКЪ). Wehl reis, ne aisleedseet sawas firdis! Tee lohzeekli tahs Ewangeliuma Luttera basnizas-leetu beedriba Zrkutskä:

Dprahts Wridrikis Sauer.

Dr. Kahrhis Aienast.

Balkanneeks Joh. Schah.

Gimnastiuma wirs-sfohl. kungs Theodor Göd.

Dr. H. Weyrich.

Mahzitajs R. Koffmann.

Nabbags un kurbneeks.

(Stattees Nr. 5.)

Kad 1804tä gad. Londones pilstatä leelo Bihbeles beedribu eeghle, tad par to no wiffas firds gabdaja, swehtus Deewa wahrduš par semmu semmehm isplatticht. Arri us Nantes pilsehtu, Sprantšchu semmē, aisjuhtija Ewangeliuma tizzibas mahzitajam labbu teesu Bihbelu. Mahzitajs kflussu un ruhpiגי schohs swehtus rakšus tizzigahm dwehfelehm pasneedse. Arri kahds nabbags, kas gabje apkahrt deedeledams, bij jauno testamenti dabbusis. Kur wezzitiš til nogahje, tur winsch namma teh-wam un namma mahtei allaschin kahdu nodalku no jaunās derribas preekschā lassija. Schis nabbags

atnahze arri kahdu reis deedeledams weenā fahdschā pee wezza kurbneeka buhdinas. Kurbneeks struppi atbildja: „Ne warru jums neneeka doht; esmu pats tohti nabbags.“ — „Nu, tad man japrohwe, woi no jums ne warru kahdu graffiti nopelniht. Lassichu jums no Bihbeles kahdu gabbalu preekschā, bet par illkatru nodalku jums wehrdiash jamakja.“ Kurbneeks bij ar lo papilnam meerā, jo Kattotu tizzigs buhdams, winsch no paschas Bihbeles wahrdinu ne bij dsirdejis. Talabbad to kahroja klausitees. Nabbags lassija to trescho nodalku no Zahna Ewangeliumu. Tas kurbneekam tohti pee firds kehrahš. Tilko nabbags bij pabeidsis lassicht, kurbneeks ussanze: „Lassat wehl, lassat wehl.“ — „To ne darrischu; par wehrdinu til weenu nodalku lassu.“ Kurbneeks wehl weenu wehrdinu no sawas labbatas iswiljis, nabbagam eespeede rohlās un fazzija: „Lass tillai tahfaku.“ Nabbags tā darrija un nodalku islassijis, atkal apstahje. Wezzais kurbneeks eegahje sleigdamees sawā buhdinā un isnesse beidsamo naudās graffi ahra un nabbagu luhgdams luhdse, lai til wehl tahfaku lassicht. Nabbags atkal lassija un kurbneeks jo firsniגי klausijahs. Kad nu nobeidse, tad kurbneeks wajzaja: „Draugs, mihlais, fakkat man, kur juhs scho grahmatu dab-bujat?“ — „To mannim eeschkinloja Ewangeliuma tizzibas mahzitajs Nantes pilstatā.“ — „Labi, kad to sinnacht dabuju.“ — Nabbags aisgahje prohjam, bet kurbneekam tee dsirdeete Bihbeles wahedi arweenu prahā stahweja un winna firds pehz schis grahmatas ilgodamees ilgojahs.

Behz 2 neddelahm wezzais kurbneeks — jau 70 gaddus wezs — us sawu dehtu fazzija: „Strahdatu nu manā weetā jo ruhpiגי un tschakli, man ja-eet us Nantes pilstatu pehz Bihbeles.“ — „Teh, mihlais teht! woi juhs gan warreseet tahdu tahku zellu — wairal tā desmits juhdses — ar sawahm wezzahm kahjahm nostoigah? Paleekat labba mahjās, es eeschu juhsu weetā.“ — „Nē, dehts, pats gribbu lihds turreen no-eet; gan Deews lihdssehs.“ Gan ar leelu puhliu, bet ar ne-isteizāmu firds-preeku kurbneeks lihds Nantes pilstatam nonahze. Winsch mahzitajam sawu mdohmu un firds-ilgošchanu isteize un — ak tawu laimi! — Bihbeli no mahzitaja eeschkinlotu dabuju. Ar preeka pilnu firdi kurbneeks us mahjahm steidsahs un swehta lihgsmita — ko winna dwehsele fajutte — wiffas

zeša grehtibas uswarreja. Pats ne mahzeja las-
sibt, nu waijadseja winna meitai ildeenas no Bih-
beles preekschā lassibt. Ak zil tohti winna firds
pehz scheem skaidreem Deewa wahrdeem kahroja, ar
kahdu ne istreizamu preeku winsch to sehllu sawā
firdi tizzigi usnehme! — Pehz pufs gadda laika bij
wezzais kurpneeks atkal Nantes pilfata pee mahzita-
ja aiegahjis. Winsch luhdsahs, lai winnu pahr-
klausohht un Gwangeliuma draudsē usnemmoht.
Mahzitajs winnu daschas neddelas pee sewim pa-
turreja, tad Gwangeliuma tizzibu ar skaidreem,
firsniigem wahrdeem istahstija un to tad par sa-
was draudses lohzeelli usnehme. Ak no gadda wez-
zais kurpneeks wehl lihds Nantes pilfatai aiegahje,
lai dwehseles gans ar Deewa wahrdeem un sw.
wallar-ehdeenu winna tizzibu stiprinatu. Kakra
aieseefchana bij winnam swehtiga un winna Deewa
atsihschana un tizzibas spehls augumā auge. Zet-
tortā gaddā wairs kurpneeks ne atnahze noliktā lai-
kā. Sirma gohda galwina bij aiegahjusti pee sa-
wa kunga un Pestitaja, ko schinni pasaulē tik
firsniigi bij meklejis, kamehr to schehligi atraddis.

Eglite un preedite.

Lihdsiba.

- 1) Pawaffaras faules spihdumā
Kohpā sallo siltā mesch-mallā
Eglite un preede.
„Ko juhs abbi salli laiatini
Skattitees us manni brihnischki,
Eglite un preede?“ —
- 2) Sawus tuhlfiosch pirfstus eglite
Jsteeppj, rahd us manni, falka: „rē,
Grehzineeks tu effi.
Kur tu dehsees, kad tew usees Deewa?
Jo prett winnu drohschi noseedssees
Grehlu-sohdu neffi.
- 3) Sawas tuhlfiosch pirfstus preedite
Steeppj us debbesim, un rahda: „schē
Blahbschana no sohda.
Jesus tawus grehlus malfajis,
Tizzi tam, kas frustu iszeetis
Wahjis debbes = gohdā.“ —

—h—

Sluddinaschanas.

Labba lehzu-sehlla un sehllas kartuppeli no
teizamas sortes, teel pahrdohht **Muhrumuischā.** 1

Weens neprezehs **dahrseeks**, ar labbam
veerabdichanahm warr tubsibt weetu cefsch **Prancka-
Seffawas** muischas dabbuht. Klahtakas sraas tohp
turpat, woi Zelgawā cefsch Pastes celas Prancka zeeniga
lunga nammā dohtas. 1

Annas muischas **Baltajā Krohgā**, tiks tannū
Zschā Aprili f. g. us ubtrupu pahrdohht firci un bruh-
ketas ir jaunās fircu krauzamas leetas, kà arri gohwis,
gultu drahuas un daschadas wirtschaptes leetas. 1

Kallejs, kas sawu darbu labbi proht, un weetu
gribb dabbuht par Zurgeem 1861, lai peetreizahs
Ellejas Meitu Krohgā. 2

Krohna muischā, Dohbeles aprinkti, tohp par weenu
gaddu us venti atdohta, un tur klahht semmes gabbali
preeksch 2 jaunahm mahjahm ceristetas (Etablissements)
us muhschigu laiku (Erbpacht). Klahtaku sraa pee
kaupmanna lunga **D. W. Neuland**, stubra bohht pee
fircus. 1

Slampes muischā schinni 12tā Aprili taps gohwis,
firci un wirtschaptes leetas us ubtrupu pahrdohhtas. 1

Krohna-Grzogamuischā (pee Zelgawā
was) 11tā Aprili 1861 us ubtrupu wai-
ralfohlitajeem par skaidru nandu taps is-
dohht: firci, gohwis, aitas, fircu leetas, ratti, ragaus,
arkki, lecele Wahzsemmes arkki, un wehl dauds zittas
tahdas lautu un wirtschaptes leetas un wehl mahju lee-
tas, kà: galbi, skapji, krehfli zc. zc. 1

Appasch **Blankenpeltes** muischas, 5 juhdses no
Zelgawas, warr no nahfoscheem Zurgeem seb Zabneem
weenu pufsmuischu ar kroggu us wairaf gaddeem
us renti dabbuht. Klahtakas sraas 1

Blankenpeltes muischā.

B r i h w d r i k k e h t .